

Türkiye değişmiyor

HASAN BÜLENT
KAHRAMAN

Çoklarının sandığının tersine tabii ki Türkiye değişmiyor. Hele egemen söylem, zihniyet açısından bakılırsa hiç değişmiyor ve artık bir yanılgıdan

kurtulmanın zamanı gelmiştir: Türkiye'de yaşanan hız, hareketlilik, ciddi, köklü, sonuçları toplumsal planda ve zihniyet dünyasında hissedilen gerçek bir dönüşüm değildir. Bir çözümlenin göstergesidir.

Türkiye'de temel değişim göstergesi göçtür. İçine düştüğümüz ilk yanılgı budur. Büyük kentlerin etrafını saran insan kitlesine, onların en basit gereksinimlerini karşılamak için canlarını dişlerine takıp ortaya çıkışlarına bakarak bunun bir toplumsal gelişme aşaması olduğunu düşünmek cahilliktir. Hele zihniyet açısından ele alınırsa bu büsbütün vahim bir aldanıştır. Kültürel çözümler eğitim eksikliğiyle ve onları hazırlayacak ekonomik yoksunlukla bütünleşince ortaya çıkan koskocaman ama başsız bir gövdedir.

O zaman durum tersine işlemektedir. Bu kütle kendi dışında kalan her şeyi emip ortadan kaldırmaktadır. Her şeyi kendisine benzetmektedir. Bir süre sonra, kötünün en kötüsü yaşanmakta, iyi yozlaşmaktadır: Seçkinler kendi doğrularından taviz vermeye başlamaktadır. Siyaset halkçılaştırmakta, basitleşmektedir. Yozlaşma doğal bir sonuca dönüşmektedir. Ama belki hepsinden daha şaşırtıcı bir husus daha var: Aydınların öteki aydınları suçlaması ve kendilerinden vazgeçmesi.

Türkiye'yi Tanzimat'tan bugüne bağlayan süreklilik hattı budur.

Bu, devletin ve kendisini devletle özdeşleştirmiş kesimlerin bir temel mantığıdır. Devlet kendisini bir dönemin hakikati olan bir vehimden hâlâ kurtaramamıştır. Travmatik bir imparatorluk çöküşünden sonra kurulduğu ve ardından da Soğuk Savaş'ın boşluğuna düştüğü için devlet iki noktada kendisini yalnız ve yabancı hissetmiştir. Bunların ilki 'dış dünya'dır. Devlet daima yoğun bir tehdit altında olduğuna inanmıştır. Her zaman birilerinin onu parçalayacağını ve yok edeceğini varsaymıştır. İkinci hassas nokta aydınlardır. Devlet, aydınları her zaman hain saymıştır. Onları halktan kopuk, fantezilerle uğraşan, bilinçsiz yaratıklar olarak görmüştür.

Şunu kabul etmek gerekir: 19. yüzyılın ürettiği bir kavram olan aydın Avrupa'nın her ülkesinde bir sorundur. Ama o toplumların hemen hiçbirisinde aydın devlet tarafından bu şekilde dışlanmaz. Dışlanmadığı gibi, seçkinlerini yaratmaktan ve onları korumaktan vazgeçen bir toplum da bulunmaz. Oysa böyle bir toplum var: Türkiye!

İşin en can yakan ama aynı zamanda acıyı dindiren kısmı, bu iddiayı savunanların ülkenin başbakanı ve Cumhuriyet başsavcısı olmasıdır. Birisi Avrupa'yı, öteki aydınları suçlamaktadır. Ama, Türkiye'de ister sağdan, ister soldan olsun hangi önde gelen aydın kendisini aydın düşmanlığı yaparken yakalamamıştır? Attila İlhan'dan Yalçın Küçük'e kadar uzanan çizgi bu değil midir? Ve bu çizgiyi savunanlar garip bir 'halkçılık' yapmıyor mu? Bu, bir şeyi kanıtıyor: Türkiye'de bu zihniyetin sahibi bürokrasidir. 'O' aydınlar istedikleri kadar bürokrat aydın tipini suçlasınlar, aydın düşmanlığı yaptıkça ve Türkiye'yi içe kapanmaya çağırdıkça devlet ideolojisiyle özdeşleşmekten kurtulamayacaklardır. O ideolojinin ana özelliği de totaliter olmasıdır.

Şimdi, bu kesim bu gerçeği kanıtladıktan sonra artık halkçılığını dilediğince sürdürebilir. Aydınlara düşen de o halkçılığı reddetmek ve elbette şeytanın avukatlığını, yani hainlik yapmayı sürdürmektir.